

2. FESTIWAL IM. ZYGMUNTA HAUPTA | 2nd ZYGMUNT HAUPT FESTIVAL

PROGRAM

23–26.09.2016 | Gorlice

festiwalhaupta.pl | mbpgorlice.info | czarne.com.pl

23.09 PIĄTEK

13:00 Urząd Miasta

KONFERENCJA PRASOWA

moderator: Monika Stopczyk

Konferencja prasowa z udziałem organizatorów i gości Festiwalu: prezentacja programu i założeń Festiwalu.

16:30 Miejska Biblioteka Publiczna

ZYGMUNT HAUPT. AUTOR XX WIEKU

dyskusja: prof. Aleksander Madyda, dr hab. Andrzej Niewiadomski, dr Paweł Panas

moderator: Darek Foks

Spotkanie tematyczne z udziałem badaczy. Zakres tematyczny: miejsce literatury Haupta w obrębie polskiej literatury XX wieku; dyskursy historyczne, publicystyczne i społeczne w prozie Haupta. Spotkaniu będzie towarzyszyć ekspozycja fotografii z archiwum Arthura Haupta, syna patrona Festiwalu, oraz prezentacja nowego wydania *Baskijskiego diabła* (Wydawnictwo Czarne 2016).

PROF. ALEKSANDER MADYDA | Profesor na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Zajmuje się historią literatury polskiej XX wieku, folklorystyką oraz tekstologią i edytorstwem. Z tego zakresu opublikował trzy monografie (*W poszukiwaniu jedności człowieka i świata. Folklor w twórczości Stanisława Vincenza*, Toruń 1992; *Zygmunt Haupt. Życie i twórczość literacka*, Toruń 1998; *Haupt. Monografia*, Toruń 2012), zbiór szkiców (*Od filologii do antropologii. Szkice*, Toruń 2015), cztery edycje zbiorowe poezji (M. Pawlikowska-Jasnorzewska, *Poezje zebrane*, t. 1–2, Toruń 1993, [wyd. 3: Toruń 1997]; B. Leśmian, *Poezje zebrane*, Toruń 1993, [wyd. 3: Toruń 2000]; H. Poświatowska, *Poezje zebrane*, Toruń 1994; J. Czechowicz, *Poezje zebrane*, Toruń 1997), po jednej — prozy narracyjnej ([wol. 1:] Z. Haupt, *Baskijski diabeł. Opowiadania i reportaże*, Warszawa 2007; [wol. 2:] Z. Haupt, *Z Roksolanii. Szkice, opowiadania, recenzje, warianty*, Toruń 2009) i epistolografii (Z. Haupt, *Listy do redaktorów 'Wiadomości'*, Toruń 2014) oraz liczne artykuły w czasopiśmie i pracach zbiorowych.

DR HAB. ANDRZEJ NIEWIADOMSKI | Poeta, eseista, historyk literatury, redaktor. Współzałożyciel i redaktor Kwartalnika Literackiego „Kresy” (1989–2010). Przez kilkanaście lat zajmował się również krytyką literacką. Debiutował w 1988 roku. Autor dziewięciu książek poetyckich: *Panopticum* (Lublin 1992), *Niebylec* (Warszawa 1994), *Prewentorium* (Lublin 1997), *Kruszywo* (Legnica 2001), *Locja* (Kraków 2005), *Tremo* (Lublin, 2010), *Dzikie lilie* (Poznań, 2012), *Kapsle i etykiety* (Mikołów, 2013), *Pan Optico* (Wrocław 2014), książki eseistycznej *Mapa. Prolegomena* (Lublin, 2012) i trzech naukowych: *Niebliskie wyprawy. Jerzy Zagórski i poetycka przygoda nowoczesności* (Lublin 2001), *Światy z jawnych słów i kwiatów ukrytych. O refleksji metapoetyckiej w nowoczesnej poezji polskiej* (Lublin 2010), *Jeden jest zawsze ostrzem. Inna nowoczesność Zygmunta Haupta* (Lublin 2015). Ukończył również *K. Esej podróżny* oraz *Błękitne ciało. Esej nagrobny*. Autor licznych rozproszonych publikacji poetyckich, krytycznych i naukowych (artykuły w czasopiśmie, publikacjach zbiorowych, słownikach, publikacjach pokonferencyjnych). Zajmuje się problematyką awangardy poetyckiej, poezji najnowszej, metapoezji, katastrofizmu w literaturze dwudziestolecia międzywojennego, dziedzictwem dwudziestolecia w literaturze powojennej, dynamiką wewnętrznych związków w obrębie polskiej prozy modernistycznej. Publikował m.in. w „Kresach”, „Twórczości”, „Odrze”, „Znaku”, „Toposie”, „FA-arcie”, „Pamiętniku

Literackim”, „Tekstach Drugich”. Jego wiersze były tłumaczone na języki: angielski, niemiecki, rosyjski, słowacki, słoweński, bułgarski i hiszpański oraz umieszczane w antologiach nowej poezji polskiej na przestrzeni ostatnich dwudziestu lat. Brał udział w wielu różnych wydarzeniach życia literackiego i kulturalnego. Jest kierownikiem Zakładu Literatury Współczesnej UMCS. Mieszka w Lublinie.

DR PAWEŁ PANAS | Adiunkt w Ośrodku Badań nad Literaturą Religijną KUL, członek International Institute for Hermeneutics, autor rozpraw, publikował w „Tekstach Drugich”, „Europa Orientalis. Studia z Dziejów Europy Wschodniej i Państw Bałtyckich” i „Sign System Studies”. Autor książek: *Doświadczenia religijne w twórczości Gustawa Herlinga-Grudzińskiego* (Lublin 2012) oraz *Opisanie świata. Szkice o poezji Marcina Świetlickiego* (Kraków 2014). Redaktor pracy zbiorowej *Horyzont religijny polskiej literatury emigracyjnej* (Lublin 2013). Twórczości Zygmunta Haupta poświęcił m.in. studia: ‘Jeździec bez głowy’ Zygmunta Haupta. *Fragmenty dyskursu symbolicznego* (w: „Symbol — znak — rytuał. Od narodzin do śmierci”, pod red. J. Mareckiego, L. Rottera, Kraków 2014); ‘... gdzie poza krzywizną ziemi’. *Dyskurs wygnańczy w korespondencji Zygmunta Haupta — rekonesans* (w: „Roczniki Humanistyczne” 2014, z. 1); *Tożsamość wygnańca. Uwagi o zapiskach autobiograficznych Zygmunta Haupta* (w: „Osoba czy tekst?”, pod red. A. Bielaka, Lublin 2015). Jest pomysłodawcą i kierownikiem ogólnopolskiego projektu naukowego poświęconego semiotycznej analizie literackich transfiguracji doświadczenia wygnania. W zakres badanego materiału wchodzi między innymi twórczość pisarska autora *Baskijskiego diabła*.

18:15 Miejska Biblioteka Publiczna
NOWA, LEPSZA POLSKA — PIOTR NESTEROWICZ

autor: Piotr Nesterowicz

moderator: Monika Stopczyk

W latach 1946–1960 ze wsi do miasta przeniósł się co trzeci młody człowiek. Część z nich zasilła rzesze niewykwalifikowanych pracowników fizycznych, dla wielu jednak przeprowadzka wiązała się z błyskawicznym awansem społecznym: zostali pracownikami administracji publicznej, zasilili kadry pedagogiczne czy wojskowe. *Każdy został człowiekiem* jest zapisem doświadczeń młodych ludzi urodzonych na wsi, których na początku lat 50. XX wieku porwał urok nowej Polski. To swoista kronika ich sukcesów i porażek związanych ze zdobywaniem wykształcenia i świadomości politycznej, ze zmianą środowiska i ucieczką do miast w poszukiwaniu własnego miejsca w socjalistycznej rzeczywistości.

Punktem wyjścia tej niezwykle reporterskiej opowieści jest monumentalne, dziewięciotomowe wydanie pamiętników młodzieży wiejskiej opatrzone wspólnym tytułem *Młode pokolenie wsi Polski Ludowej*, nadesłanych na konkurs ogłoszony w 1961 roku przez Związek Młodzieży Wiejskiej, Komitet Badań nad Kulturą Współczesną i Zakład Socjologii Wsi PAN oraz Ludową Spółdzielnię Wydawniczą. Autor odnalazł inne dokumenty oraz krewnych ówczesnych aktywistów, poszerzając subiektywny i ocenizowany obraz przedstawiony w konkursowych pracach o bezcenne źródła z pierwszej ręki.

Każdy został człowiekiem to pierwsza publikacja na temat tworzenia się świadomego klasowo pokolenia „okresu błędów i wypaczeń”, pokolenia, które mozolnie budowało od podstaw nowe powojenne państwo. To znakomity literacki przyczynek do toczącej się od lat dyskusji o chłopskim pochodzeniu w hierarchii społecznej. To także opowieść o pokoleniu naszych rodziców i dziadków, którzy jako pierwsza generacja w historii Polski zyskali szansę wyrwania się do „lepszego świata”.

„Chłopska historia Polski i szlachecko-miejska historia Polski zbiegły się na dobre dopiero wtedy, kiedy komuniści przeprowadzili forsowną industrializację. Utworzona przez nich nowa klasa wzmocniła PRL — ale stała się też fundamentem Solidarności. Nesterowicz odtwarza wizje, ambicje i ograniczenia klasy, która stworzyła Twój kraj, drogi Czytelniku”. (Jan Wróbel)

„Książkę *Każdy został człowiekiem* czyta się jednym tchem. To literacko znakomita, wartka opowieść”. (Małgorzata Nocuń)

PIOTR NESTEROWICZ | Doktor nauk ekonomicznych, absolwent Polskiej Szkoły Reportażu. Autor esejów, reportaży oraz powieści i opowiadań fantastycznych. Publikował w „Akcencie”, „Dużym Formacie”, „Twórczości”, „Tygodniku Powszechnym”, „Nowej Fantastyce”. W 2015 roku za książkę *Cudowna* otrzymał Nagrodę Literacką Prezydenta Miasta Białegostoku im. Wiesława Kazaneckiego, nominację do Nagrody im. Ryszarda Kapuścińskiego za Reportaż Literacki oraz nominację do Literackiej Nagrody Nike. Ostatnio opublikował książkę reporterską *Każdy został człowiekiem* (2016).

19:30 Miejska Biblioteka Publiczna
BARDZIEJ NIŻ SERIO — ADAM WIEDEMANN

autor: Adam Wiedemann

moderator: Darek Foks

Styl poetycki Adama Wiedemanna określa się mianem ironicznego, naruszającego granicę między powagą a jej brakiem oraz między odmiennymi rejestrami a modalnościami języka. W laudacji Piotra Sommera i Jerzego Jarniewicza, towarzyszącej wręczeniu poecie Nagrody Literackiej Gdynia (2008), czytamy:

„Za chwalebłą podejrzliwość wobec języka, za nieuległość i brak rewerencji wobec jego stadnych formuł, dzięki czemu można się tymi formułami subtelnie bawić. Za ufność wobec inteligencji czytelnika, którego dzięki temu nie trzeba prowadzić za rękę ani przypominać mu o jego rzekomej podległości. Za wysokiej próby sztukę aktywnej medytacji, która kwestionuje własne zapowiedzi semantyczne i syntaktyczne. Za ożywiającą skłonność do dezynwoltury — i za jej obecność. Za kunszt składni i za wdzięk, z jakim wiersz ulega jej kaprysom — składni nadmiaru i składni entropii, nie mieszczącej się w przedziale dla niej przeznaczonym, która jednak w jakiejś ostatniej chwili, rzutem na taśmę, zmyślnie czepia się odjeżdżającej struktury. Za płynnie zmienne zdanie, które ujawnia sztywność i sztuczność formuł, w jakich arbitralnie próbuje zamknąć nasze doświadczenie. Za zbliżenie — dzięki tej *niedomykającej się* składni — doświadczenia językowego i pozajęzykowego, za obecność tego, co rozpoznajemy jako prawdę obu tych doświadczeń. Za sztukę wychodzenia od spraw oczywistych — od klisz, banałów i ich swoistej ekskatedralności — i umiejętność płynnego przechodzenia do możliwości innych, które tym sposobem się otwierają. Za dowcip i za tego dowcipu nieostentacyjność, bo są to wiersze dowcipne interesująco i na wiele sposobów, choć na *Pomorzu Śląskim* zdarzyć się nawet może wypadek przy pracy — wypadki nie zdarzają się tylko tam, gdzie się nie pracuje. Za niechęć do łatwego uwodzenia wierszami. Za radość ich czytania”.

ADAM WIEDEMANN | Poeta, prozaik, krytyk muzyczny, tłumacz. Ukończył filologię polską na Uniwersytecie Jagiellońskim. Wydał dziewięć tomów wierszy: *Samczyk* (1996), *Rozrusznik* (1998), *Konwalia* (2001), *Kalipso* (2004), *Pensum* (2007), *Filtry* (2008), *Dywan* (2010), *Z ruchem* (2014) i *Metro na Żerań* (2016), trzy książki prozatorskie: *Wszędobylstwo porządku* (1997), *Sęk Pies Brew* (edycja polska — 1998, edycja niemiecka — 2001, rosyjska — 2003), *Odpowiadania* (2011) oraz zbiór zapisów onirycznych *Sceny łóżkowe* (edycja polska — 2005, edycja słoweńska — 2007). W 2009 roku ukazał się tom jego wierszy zebranych *Czyste czyny* (edycja serbska — 2010), następnie zaś dwa wybory wierszy: *Domy schadzek* (2012) i *Antologia* (2013) oraz zbiór przekładów na język ukraiński *Нове помешкання* (2015). Jego teksty o literaturze i muzyce zostały zgromadzone w książkach *Poczytalność* i *Posłuszność* (obie 2016). Współautor *Końcówek*, wywiadu-rzeki z Henrykiem Berezą (2010). Laureat Konkursu Literackiego PTWK (1998), Nagrody Fundacji im. Kościelskich (1999), Nagrody Literackiej Gdynia (2008); nominowany do Nagrody Mediów Publicznych Cogito, Paszportu Polityki, trzykrotnie do Wrocławskiej Nagrody Poetyckiej Silesius i trzykrotnie do Nike. Mieszka w Warszawie.

www.nagrodaliterackagdynia.pl

www.wbp.poznan.pl

21:00 Dark Pub
GYPSY AND THE ACID QUEEN

wykonawcy: Kuba Jaworski

Gypsy and the Acid Queen gra Hauptem! Jego muzyka porusza u słuchacza te same obszary wrażliwości co proza Haupta. Niespieszne, nakładające się na siebie warstwy dźwięków i nieoczywiste akordy wciągają odbiorcę w świat wyobraźni artysty. Szeroka przestrzeń spotyka się ze szczegółem, jeden dźwięk potrafi zmienić wrażenie, jakie muzyka wywiera na słuchacza. Wydaje się, że wyobraźnia Kuby Jaworskiego porusza się w podobnych obszarach co wyobraźnia Haupta — misterne tkanie konstrukcji utworu jest dla nich wspólną cechą, a muzyka eksploruje te same obszary geograficzne, którym Haupt przyglądał się z końskiego grzbietu: szerokie przestrzenie, zamglony horyzont, gęsty las, księżycowa noc, deszcz.

GYPSY AND THE ACID QUEEN | Gypsy and the Acid Queen to pseudonim krakowskiego muzyka Kuby Jaworskiego. Wbrew temu, co sugeruje nazwa, nie znajdziemy żadnej queen w zespole. Jest tylko tajemniczy Gypsy. Wykorzystując technikę loopowania dźwięków, gitary, instrumentów elektronicznych i wokalu, sam tworzy brzmienie całego zespołu,

wprowadzając słuchaczy w hipnotyczny trans. Oniryczne melodie w połączeniu z psychodeliczno-bluesowym brzmieniem gitary, owiane lekko mistycznym głosem, opowiadają historie nie z tego świata, tworząc klimat lat 60. Artysta zakończył niedawno pracę nad pierwszym solowym albumem o niespodziewanej nawet *Gypsy and the Acid Queen*. Jest laureatem nagrody w kategorii muzyka na Festiwalu Fama (Świnoujście 2016).

www.facebook.com/gypsyandtheacidqueen

<https://youtu.be/FCHBIWbMHEw>

<https://youtu.be/l4Shex0D-n8>

24.09 SOBOTA

14:30 Miejska Biblioteka Publiczna
PATRZĄC, MILCZĄC, CZEKAJĄC — ANDRZEJ STASIUK

autor: *Andrzej Stasiuk*

moderator: *Bartłomiej Kiełtyka*

Tematem spotkania będzie ostatnia książka autora *Kucając* (Wydawnictwo Czarne 2015).

„Bo przecież jesteśmy zwierzętami, chociaż ze wszystkich sił staramy się o tym zapomnieć. Nieustannie się przebieramy, myjemy bez końca i wciąż paplamy, stłoczeni przy stołach we własnym towarzystwie, bo wydaje nam się, że tak wygląda życie człowieka. A jesteśmy bydłętami i czasem powinniśmy zakosztować ciszy i samotności. Takiej, jakiej doświadcza zwierzę, które nie wie, że się narodziło i nie wie, że umrze. Staje o świcie naprzeciw światu i nie ma pojęcia, że ktoś oprócz niego jeszcze jest”.

ANDRZEJ STASIUK | Prozaik, eseista, współtwórca Wydawnictwa Czarne, Dyrektor Artystyczny Festiwalu im. Zygmunta Haupta. Publikuje w „Tygodniku Powszechnym”. Od końca lat 80. ubiegłego wieku mieszka w Beskidzie Niskim. Autor książek: *Mury Hebronu*, *Dukla*, *Opowieści galicyjskie*, *Dziewięć*, *Jadąc do Babadag*, *Taksim*, *Dziennik pisany później*, *Grochów*, *Nie ma ekspresów przy żółtych drogach*, *Wschód*, *Kucając* i innych. Laureat wielu nagród, m.in.: Nagrody Fundacji Kultury, Nagrody Fundacji im. Kościelskich, Nagrody im. Beaty Pawlak, Nagrody Literackiej Nike, Międzynarodowej Nagrody Literackiej Vilenica, Nagrody Literackiej Gdynia, Dorocznej Nagrody MKiDN w dziedzinie literatury, Austriackiej Nagrody Państwowej w dziedzinie literatury europejskiej (2016). Jego książki były tłumaczone na niemal wszystkie języki europejskie (łącznie blisko 130 tłumaczeń).

www.czarne.com.pl

16:00 Miejska Biblioteka Publiczna
IDĘ DO CIEBIE, PATRZ — URSZULA HONEK

autor: *Urszula Honek*

moderator: *Darek Foks*

Autorka w swoim debiutanckim tomie zabiera czytelnika w sensualną podróż. *Sporysz* pełen jest niezamieszkałych, półdzikich miejsc, niemalże w każdym wierszu czai się nieoswojone zwierzę, a postaci istnieją, bo myślą magicznie. Książka ukazała się dzięki wsparciu finansowemu Fundacji Wspólnota Gdańska oraz Leśniczówki Pranie.

rozgnieść ziarna pszenicy. wróżyć przyszłość. dzisiaj ziemia była rozgrzana i bałam się, że spłoną lasy. patrzeć na ogień za miastem. czekać końca dnia. modlimy się o deszcz i parzymy rutę. to mogłoby nas zmienić, mówię. to miejsce mogłoby być nasze. jeżeli ziemia przykryje ostatniego mieszkańca, wyjedziemy. jeżeli zwierzęta przestaną być posłuszne, zamienimy je w kamień. nasz głos niesie się za wzgórze i nikt nie odpowiada. otwórz okna, mówię. trzeba nasłuchiwać, oglądać obce dzieci, zapamiętywać pierwsze słowo. ziemia po deszczu znów zapachnie jak tamto lato, gdy zbliżał się wieczór i paliliśmy słomę. nasze twarze w popiele i słodki smak ziemniaków. ręce brata wyciągnięte ku niebu. lęk przed piorunem. nasz strach wielki jak dom.

URSZULA HONEK | Poetka. Laureatka Grand Prix Ogólnopolskiego Konkursu Poetyckiego im. R.M. Rilkego (2013). W 2015 roku wydała debiutancką książkę poetycką zatytułowaną *Sporysz*(WBPiCAK). Pochodzi z Raławic (k. Gorlic), mieszka w Krakowie.

www.wbp.poznan.pl

17:15 Miejska Biblioteka Publiczna
ZYGMUNT HAUPT. RAJ UTRACONY

dyskusja: prof. Aleksander Madyda, dr hab. Andrzej Niewiadomski, dr Paweł Panas
moderator: Darek Foks

Spotkanie tematyczne z udziałem badaczy. Zakres tematyczny: nieciągłość świata jako uwarunkowanie narracji; nieadekwatność języka i metafor; język jako raj utracony; zderzenie języka prozy i poezji; językowe bogactwo jako odpowiedź na standaryzację i banalizację języka; twórczość Haupta jako potencjalna inspiracja polszczyzny po 1989 roku; literackie i językowe ujęcie relacji czasowo-przestrzennych.

PROF. ALEKSANDER MADYDA | Profesor na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Zajmuje się historią literatury polskiej XX wieku, folklorystyką oraz tekstologią i edytorstwem. Z tego zakresu opublikował trzy monografie (*W poszukiwaniu jedności człowieka i świata. Folklor w twórczości Stanisława Vincenza*, Toruń 1992; *Zygmunt Haupt. Życie i twórczość literacka*, Toruń 1998; *Haupt. Monografia*, Toruń 2012), zbiór szkiców (*Od filologii do antropologii. Szkice*, Toruń 2015), cztery edycje zbiorowe poezji (M. Pawlikowska-Jasnorzewska, *Poezje zebrane*, t. 1–2, Toruń 1993, [wyd. 3: Toruń 1997]; B. Leśmian, *Poezje zebrane*, Toruń 1993, [wyd. 3: Toruń 2000]; H. Poświatowska, *Poezje zebrane*, Toruń 1994; J. Czechowicz, *Poezje zebrane*, Toruń 1997), po jednej — prozy narracyjnej ([wol. 1:] Z. Haupt, *Baskijski diabeł. Opowiadania i reportaże*, Warszawa 2007; [wol. 2:] Z. Haupt, *Z Roksolanii. Szkice, opowiadania, recenzje, warianty*, Toruń 2009) i epistolografii (Z. Haupt, *Listy do redaktorów 'Wiadomości'*, Toruń 2014) oraz liczne artykuły w czasopismach i pracach zbiorowych.

DR HAB. ANDRZEJ NIEWIADOMSKI | Poeta, eseista, historyk literatury, redaktor. Współzałożyciel i redaktor Kwartalnika Literackiego „Kresy” (1989–2010). Przez kilkanaście lat zajmował się również krytyką literacką. Debiutował w 1988 roku. Autor dziewięciu książek poetyckich: *Panopticum* (Lublin 1992), *Niebylec* (Warszawa 1994), *Prewentorium* (Lublin 1997), *Kruszywo* (Legnica 2001), *Locja* (Kraków 2005), *Tremo* (Lublin, 2010), *Dzikie lilie* (Poznań, 2012), *Kapsle i etykiety* (Mikołów, 2013), *Pan Optico* (Wrocław 2014), książki eseistycznej *Mapa. Prolegomena* (Lublin, 2012) i trzech naukowych: *Niebliskie wyprawy. Jerzy Zagórski i poetycka przygoda nowoczesności* (Lublin 2001), *Światy z jawnych słów i kwiatów ukrytych. O refleksji metapoetyckiej w nowoczesnej poezji polskiej* (Lublin 2010), *Jeden jest zawsze ostrzem. Inna nowoczesność Zygmunta Haupta* (Lublin 2015). Ukończył również *K. Esej podróżny* oraz *Błękitne ciało. Esej nagrobny*. Autor licznych rozproszonych publikacji poetyckich, krytycznych i naukowych (artykuły w czasopismach, publikacjach zbiorowych, słownikach, publikacjach pokonferencyjnych). Zajmuje się problematyką awangardy poetyckiej, poezji najnowszej, metapoezji, katastrofizmu w literaturze dwudziestolecia międzywojennego, dziedzictwem dwudziestolecia w literaturze powojennej, dynamiką wewnętrznych związków w obrębie polskiej prozy modernistycznej. Publikował m.in. w „Kresach”, „Twórczości”, „Odrze”, „Znaku”, „Toposie”, „FA-arcie”, „Pamiętniku Literackim”, „Tekstach Drugich”. Jego wiersze były tłumaczone na języki: angielski, niemiecki, rosyjski, słowacki, słoweński, bułgarski i hiszpański oraz umieszczane w antologiach nowej poezji polskiej na przestrzeni ostatnich dwudziestu lat. Brał udział w wielu różnych wydarzeniach życia literackiego i kulturalnego. Jest kierownikiem Zakładu Literatury Współczesnej UMCS. Mieszka w Lublinie.

DR PAWEŁ PANAS | Adiunkt w Ośrodku Badań nad Literaturą Religijną KUL, członek International Institute for Hermeneutics, autor rozpraw, publikował w „Tekstach Drugich”, „Europa Orientalis. Studia z Dziejów Europy Wschodniej i Państw Bałtyckich” i „Sign System Studies”. Autor książek: *Doświadczenia religijne w twórczości Gustawa Herlinga-Grudzińskiego* (Lublin 2012) oraz *Opisanie świata. Szkice o poezji Marcina Świetlickiego* (Kraków 2014). Redaktor pracy zbiorowej *Horyzont religijny polskiej literatury emigracyjnej* (Lublin 2013). Twórczości Zygmunta Haupta poświęcił m.in. studia: *‘Jeździec bez głowy’ Zygmunta Haupta. Fragmenty dyskursu symbolicznego* (w: „Symbol — znak — rytuał. Od narodzin do śmierci”, pod red. J. Mareckiego, L. Rottera, Kraków 2014); *‘... gdzieś poza krzyżową ziemi’*. *Dyskurs wygnańczy w korespondencji Zygmunta Haupta — rekonesans* (w: „Roczniki Humanistyczne” 2014, z. 1); *Tożsamość wygnańca. Uwagi o zapiskach autobiograficznych Zygmunta Haupta* (w: „Osoba czy tekst?”, pod red. A. Bielaka, Lublin 2015). Jest pomysłodawcą i kierownikiem ogólnopolskiego projektu naukowego poświęconego semiotycznej analizie literackich transfiguracji doświadczenia wygnania. W zakres badanego materiału wchodzi między innymi twórczość pisarstwa autora *Baskijskiego diabła*.

18:45 Miejska Biblioteka Publiczna
TRYLOGIA ŁEMKOWSKA — MAROŠ KRAJŃAK

autor: Maroš Krajňak

moderator: Kamila Margielska tłumaczka: Weronika Gogola

Carpathia: plastyczna opowieść bez jednej ilustracji. W podróży do wnętrza ginącego świata towarzyszą nam Andrij Pysanskij, Andy Warhol, Gotthard Heinrici i wiele innych, barwnych postaci. Zmysłowa odyseja w czasie i przestrzeni, heroiczna próba ocalenia od zapomnienia ziemi niczyjej, polsko-słowacko-ukraińskiego pogranicza, ale także emigranckiego środowiska Bratysławy.

Entropia: oniryczna podróż, w której brzmienie frazy jest równie ważne, jak jej znaczenie. Osobliwa peregrynacja Buka i Forela to najbardziej niesamowita rzecz, jaką od dawna trzymaliście w rękach. Odbija się w niej i nasza Europa Środkowa, z jej zapomnianymi historiami z łemkowskiego pogranicza, i surrealistyczna wyobraźnia Krajňaka, która potrafi połączyć — rzadka to sztuka! — filmowość pisarskiego kadru z muzycznością słowa. Egzotyczna, wyjątkowa proza zza naszej południowej granicy — jedna z najoryginalniejszych w Europie.

Informacja: historia dwóch młodych mężczyzn, którzy po opuszczeniu rodzinnego miejsca próbują znaleźć się w świecie pozbawionym perspektyw. Fedo studiuje w stolicy i zaczyna pracę w międzynarodowej korporacji. Staje się trybikiem w świecie współczesnego, cywilizowanego niewolnictwa. Jego przyjaciel, Vakso, kręci się w błędnym kole zmiennych wyjazdów do Niemiec, USA i na Ukrainę. Odskokniętą od pozbawiającego złudzeń życia jest wędrówka w poszukiwaniu magii floryńskiej monarchii — fikcyjnej nazwy ziem ruskich z tradycyjną osadą na pograniczu Słowacji, Polski i Ukrainy, luźno nawiązującej do nieudanej próby rusińskich łemków o ogłoszenie tak zwanej Republiki Floryńskiej. Zamykająca trylogię łemkowską *Informacja* opowiada o czymś tylko pozornie banalnym: życie jest ciągłym poszukiwaniem i ucieczką, ale bez względu na jej kierunek, staje się utopią. Zupełnie jak floryńska monarchia, po której ostatnim symbolicznym „tańcu”, wraz ze śmiercią stryja Michała, umiera pewien świat.

Spotkanie z udziałem tłumaczki Weroniki Gogoli.

MAROŠ KRAJŃAK | Pochodzi z Vyšnej Jedľovej, mieszka w Bratysławie. Ukończył studia na kierunku praca socjalna oraz International Business School. Zawodowo zajmuje się marketingiem w usługach telekomunikacyjnych i usługach online. W 2012 roku ukazała się jego druga książka zatytułowana *Entropia*, nawiązująca do debiutanckiej *Carpathii*, w której autor zabiera czytelników na wyprawę do świata Łemków, magicznych historii i tajemnic z przeszłości. W 2013 roku wydał trzecią część łemkowskiej trylogii pt. *Informacja*. Wszystkie książki zostały nominowane do nagrody literackiej Anasoft Litera.

www.ksiazkoveklimaty.pl

20:00 Miejska Biblioteka Publiczna
WIEŻA BABEL — ZOFIA ZALESKA

autor: Zofia Zaleska

moderator: Darek Foks

Przejęzyczenie. Rozmowy o przekładzie: „Ty mnie nie maluj na kolanach, ty mnie maluj dobrze”. To zdanie ze starej krakowskiej anegdoty doskonale oddaje trud pracy nad przekładem literackim. W raju, jak chętnie myślimy, wszyscy z pewnością mówili po polsku. Musimy się jednak pogodzić z tym, że ani Tomasz Mann nie był Polakiem, ani nawet Dostojewski nie pisał po naszymu. Aby zrozumieć znaczenie przekładu dla literatury wydawanej w Polsce, warto przeczytać, co o swojej pracy mówią uznani tłumacze Flauberta, Nabokova, Joyce’a, Woolf, Márqueza, Coetzeego oraz wielu innych autorów. Przedzieranie się przez gęstsze językowych pułapek, oddanie ducha oryginału bez szkody dla języka ojczystego, „fałszywi przyjaciele” i prawdziwi wrogowie — to tylko kilka z wielu trudności związanych z pracą nad przekładem. *Przejęzyczenie* pokazuje nam, jak bardzo tłumacze się trudzą, by nas na nowo zaprowadzić do raju — raju literatury.

O pracy nad przekładami fascynująco opowiadają: Ryszard Engelking, Jan Gondowicz, Magda Heydel, Andrzej Jagodziński, Jerzy Jarniewicz, Ireneusz Kania, Michał Kłobukowski, Małgorzata Łukasiewicz, Carlos Marrodán Casas, Piotr Sommer, Anna Wasilewska oraz Teresa Worowska.

„Szacunek budzi erudycja Zaleskiej, która mimo wielości tematów jest do każdego znakomicie przygotowana. Cieszy również, że każda z rozmów różni się od pozostałych — sztuka przekładu jest tematem względnie wąskim, a dziennikarka ustrzegła się standaryzacji wywiadów”. (Zbigniew Rokita)

„Zaleska z wprawą, erudycją i ogromną znajomością tematu, wypytuje rozmówców o kwestie kluczowe dla ich zawodu czy zajęcia. Czytelnik poznaje więc dylematy i perypetie tłumaczy, rolę przywiązania do *własnych* autorów, indywidualną granicę *wierności* i *przeźroczywości* przekładu jako interpretacji oryginału, zmiany na dzisiejszym rynku wydawniczym, które nie ominęły także tłumaczy. Rozmowy pokazują także jednostkową ciekawą drogę osobistą i zawodową, która prowadziła do punktu, w którym są dziś — czasem od matematyki, czasem od filologii, czasem od domowych pótek — zawsze jednak do zawodowego mistrzostwa we władaniu słowem. Z głową”. (Natalia Szumska)

ZOFIA ZALESKA | Absolwentka kulturoznawstwa na Uniwersytecie Warszawskim i Szkoły Nauk Społecznych przy Instytucie Filozofii i Socjologii PAN. Pracowała w „Gazecie Wyborczej”, publikowała m.in. w „Tygodniku Powszechnym”, „Zeszytach Literackich” i „Dwutygodniku”. Autorka książki *Przejęzyczenie. Rozmowy o przekładzie*. Stypendystka Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Mieszka w Warszawie.

www.czarne.com.pl

25.09 NIEDZIELA

14:30 Miejska Biblioteka Publiczna
NIGDZIE, CZYLI ZAWSZE — ANDRZEJ MUSZYŃSKI

autor: Andrzej Muszyński
moderator: Michał Olszewski

Mała stara wieś, pośrodku wielkiego „nigdzie”. Tu życie płynie swoim rytmem. Pradawnym zwyczajom akompaniują niewyraźne echa dalekiego świata, docierające zza Zamczyska, rzeki Białej i Pustyni Błędowskiej. W jednej z chałup, na rozrogu porośniętym lipami, mieszkają dziadek i babka. Gospodyni sprawia wrażenie nieobecnej, chłop z każdym dniem wydaje się starszy — coraz częściej zaczyna szeptać do siebie niezrozumiałe, na wpół urwane zdania. Błądzi pustym wzrokiem i miewa napady obłądu. Gdzieś znika. Niekiedy na długie godziny. We wsi mówi się, że chodzi na Podkrzywdzie. Wraz z nimi mieszka wnuk. Obserwuje codzienne rytuały, poznaje sekrety i fascynujące opowieści mieszkańców. Szybko orientuje się, że również jego rodzina ma swoją wielką tajemnicę. Kim lub czym jest nieokreślone „ono”, którego imię na wpół świadomie przywołuje dziadek? Z opowieści chłopca, snutej w połowie przez mieszkańców, a w połowie jego słowami, z zasłyszanych i dojrzanych elementów wyłania się świat, w którym to, co przyziemne i realistyczne, łączy się z symbolicznym i niedookreślonym. Świat, którego oddanie wymaga osobnego języka. Świat, w którym to, co tamtejsze, okazuje się uniwersalne i aktualne.

Podkrzywdzie to pachnąca lasem, paląca w gardło bimbrem i jęcząca głosem zarzynanych kaczek. Hipnotyzująca, sensualna opowieść, w której można zanurzyć się wszystkimi zmysłami.

ANDRZEJ MUSZYŃSKI | Prawnik z wykształcenia, pisarz z wyboru. Pierwszy stypendysta Fundacji im. Ryszarda Kapuścińskiego Herodot i laureat konkursu na najlepsze opowiadanie na Międzynarodowym Festiwalu Opowiadania (Wrocław 2012). Nakładem Wydawnictwa Czarne ukazała się jego debiutancka książka *Południe*, zbiór reportaży z globalnego Południa nominowany do Nagrody im. Beaty Pawlak (2013), oraz prozatorska *Miedza* (2013) nominowana do Nagrody Literackiej Gdynia w kategorii proza. W 2015 roku nakładem Wydawnictwa Czarne ukazała się jego książka reportażowa o Birmie pt. *Cyklon* nominowana do Nagrody im. Beaty Pawlak. Za powieść *Podkrzywdzie* (Wydawnictwo Literackie) nominowany do Paszportów Polityki i Nagrody Literackiej Gdynia. Współpracownik miesięcznika „Znak”. Stypendysta Ministra Kultury oraz Miasta Krakowa. Mieszka w Jurze Krakowsko-Częstochowskiej.

www.wydawnictwoliterackie.pl

16:00 Miejska Biblioteka Publiczna
GĘSTOŚĆ OBRAZU — KLARA NOWAKOWSKA

autor: Klara Nowakowska
moderator: Darek Foks

W 2012 roku Klara Nowakowska nieoczekiwanie — po ośmiu latach przerwy — przypominała o sobie książką poetycką poświęconą jednej z wrocławskich ulic. Powrót na scenę spotkał się z dobrym przyjęciem: tom został wyróżniony wrocławską nagrodą WARTO. Rok później ukazał się zbiór wierszy, nad którym poetka pracowała długo przed *Ulicą Słowiańską*.

Niska rozdzielczość składa się z premierowych tekstów pisanych w latach 2002–2012. Czy to wciąż poezja uliczna? Jeśli faktycznie nowa książka Nowakowskiej nie jest już w tej mierze, co poprzedni tytuł, zdeterminowana przez konkretny wycinek realnie istniejącej przestrzeni, nie oznacza to rezygnacji z operowania konkretem w charakterze dominującego poetyckiego narzędzia. Wręcz przeciwnie. Wrocławska poetka wciąż z dużą werwą kondensuje, ścieśnia, zagęszcza. Jej żywiołem są wiersze spakowane do formatu nie większego niż SMS, ale dzieje się w nich więcej niż w niejednym poemacie. Lapidarne teksty Nowakowskiej mają w sobie rzadką właściwość namacalności. Pojęcia egzystują z anegdotami, niewinne obrazy okazują się zwodnicze, a zwykłe scenki z życia błyskawicznie potrafią wystrzelić na poziom meta bez używania krzykliwych, efekciarskich — no właśnie — metafor. *Niska rozdzielczość* robi to inaczej. Po cichu. Na naszych oczach. W biały dzień.

KLARA NOWAKOWSKA | Poetka. Opublikowała zbiory wierszy *Zrosty* (1999), *Wodne wiersze* (2002), *Składnia* (2004), *Ulica Słowiańska* (2012) i *Niska rozdzielczość* (2013). Laureatka nagrody głównej w Ogólnopolskim Konkursie Poetyckim im. Jacka Bierzina (1998) i nagrody Gazety Wyborczej WARTO (2013). Nominowana w kategorii książka roku do Wrocławskiej Nagrody Poetyckiej Silesius (2014). Mieszka we Wrocławiu.

www.fundacja-karpowicz.org

17:15 Miejska Biblioteka Publiczna
KRÓTKA KSIĄŻKA O CZYMŚ ZUPEŁNIE INNYM — KRZYSZTOF ŚRODA

autor: Krzysztof Środa
moderator: Michał Olszewski

Czeczenia — kraj przeorany okrutną wojną. Maroko — raj dla turystów z Europy. W książce Krzysztofa Środy *Las nie upredza* te dwie odległe krainy stają się częścią jednej opowieści o naturze świata, o przenikaniu się brutalności i delikatności, strachu i odurzenia. To proza pełna historii, które chciałoby się zapomnieć zaraz po przeczytaniu, oraz opowieści całkiem innych, jak choćby ta o Janie Potockim, autorze *Rękopisu znalezionego w Saragossie* i podróżniku, który pragnął zrozumieć ludzką naturę, badając zwyczaje egzotycznych ludów i dzieje dawnych cywilizacji.

„Brakowało mi takiej książki. Coraz rzadziej się tak pisze. To jest książka o tym, co pomiędzy. O tym, co pisarze, podróżnicy, reporterzy pozostawiają nieopisane. W cieniu. W tajemnicy. Nieodkryte”. (Ziemowit Szczerek)

„W najnowszej książce Krzysztofa Środy, *Las nie upredza*, wytropiona za pomocą wyrafinowanych narzędzi układanka świata okazuje się tym razem raczej potworna. Jej soczewką stają się wlepione w przechodniów na marokańskim bazarze puste oczy martwych kóz”. (Zofia Król)

KRZYSZTOF ŚRODA | Pisarz, tłumacz, historyk filozofii. Pracował w Instytucie Filozofii i Socjologii PAN (doktorat o fenomenologii Edmunda Husserla). Publikował artykuły w polskich i zagranicznych pismach filozoficznych. Prowadził własne wydawnictwo i agencję reklamową, inwestował na giełdzie, wydawał książki o analizie rynków kapitałowych, przełożył kilkanaście książek, większość na temat spekulacji giełdowej. Autor *Niejasnej sytuacji na kontynencie*, *Projektu handlu kabardyńskimi końmi*, *Podróży do Armenii i innych krajów*, *Las nie upredza* (2016). Laureat Nagrody Literackiej Gdynia w kategorii eseistyki.

www.czarne.com.pl

18:30 Miejska Biblioteka Publiczna
PERYPATETYKA — MICHAŁ CICHY

autor: Michał Cichy
moderator: Darek Foks

Zawsze jest dzisiaj: Pijacy i Cyganki, sprzedawczynie i milicjanci, kelnerki i nastolatki. Ulice i zaułki, opadające liście i skrzypiący śnieg. Komary, psy i muszki owocówki. Puszki, reklamówki i ciastka. Kalejdoskop warszawskiej codzienności, opisany uważnie i czule, swojsko, niemal na wyciągnięcie ręki. Spacer z Michałem Cichym to niespieszna kontemplacja

tu i teraz. Medytacyjna wędrówka bez przystanku i bez końca.

„W Warszawie śpieszą się wszyscy oprócz Michała Cichego. Kiedy ponad centrum przelatują chmury boleśnie drapane przez nowo powstające wieżowce, on pochyla się nad krawężnikami, kontemplując ostańce ręcznej kamieniarskiej roboty między wszechobecną kostką bauma. Żywe wrony, martwe tory tramwajowe, ogłoszenia na przystankach, starzy pijacy na ławkach i młode Ukrainki na straganach — oto odmalowany z czułością alternatywny portret prężnej stolicy europejskiej metropolii”. (Paweł Dunin-Wąsowicz)

„Zawieszono sądy — estetyczne, ale i etyczne, bo Cichy nie ocenia ani ludzi, ani pogody — połączone z całkowitą swobodą poruszania się po własnej, oswojonej, a zarazem pełnej niepozornych i radosnych niespodzianek przestrzeni, tworzą absolutną sferę wolności. Rzecz w literaturze rzadka — podmiot jest szczęśliwy”. (Zofia Król)

„Cichy wydobywa, wypreparowuje miasto ze wszystkich spraw, które się w nim toczą, nawet z czasu. Wszystko trwa zamknięte w znanym cyklu pór roku. Chociaż nawet w tym zatrzymanym kadrze istnieje przeszłość, choćby krawężnik z czasu getta. Ten eksperyment, który przeprowadza na sobie i na czytelniku Cichy, jest odkrywczy. Bo zamiast tradycyjnej opowieści o mieście, dostajemy przykuwającą *relację na żywo ze spadania liści*”. (Justyna Sobolewska)

MICHAŁ CICHY | Urodził się w Warszawie. Pracował w „Gazecie Wyborczej”, był sekretarzem jury Nagrody Literackiej Nike i przeprowadzał wywiady z polskimi świadkami Zagłady dla Muzeum Holocaustu w Waszyngtonie. Za pierwszą książkę *Zawsze jest dzisiaj* (2014) został nominowany do Nagrody Conrada i otrzymał Nagrodę Literacką Gdynia w kategorii proza.

www.czarne.com.pl

20:00 Miejska Biblioteka Publiczna
ZYGMUNT HAUPT. ARCHIWUM PISARZA

dyskusja: Barbara Krupa, prof. Aleksander Madyda
moderator: dr Paweł Panas

Spotkanie tematyczne prezentujące amerykańskie archiwum Zygmunta Haupta. Prezentacji dokona Barbara Krupa — Kuratorka Kolekcji Słowiańskiej i Wschodnioeuropejskiej na Uniwersytecie Stanforda. Spotkanie z udziałem prof. Aleksandra Madydy.

BARBARA KRUPA | Pełni obowiązki Kuratora Kolekcji Słowiańskiej i Wschodnioeuropejskiej na Uniwersytecie Stanforda (od stycznia 2015 roku). Przed emigracją z Polski bibliotekarz, później dziennikarz. Już w Kalifornii współzałożycielka „Tygodnika Kalifornijskiego” w Mountain View, a następnie managing editor magazynu „Slavic & East European Information Resources”, służącego jako platforma do wymiany informacji na temat Europy Wschodniej, związanego z organizacją Association for Slavic, East European and Eurasian Studies (ASEEES). Od 2007 roku rozwija jednocześnie karierę w dziedzinie lokalizacji, pracując dla większości firm high-tech w Dolinie Krzemowej, a od 2011 w LinkedIn, kierując stroną w języku polskim.

PROF. ALEKSANDER MADYDA | Profesor na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Zajmuje się historią literatury polskiej XX wieku, folklorystyką oraz tekstologią i edytorstwem. Z tego zakresu opublikował trzy monografie (*W poszukiwaniu jedności człowieka i świata. Folklor w twórczości Stanisława Vincenza*, Toruń 1992; *Zygmunt Haupt. Życie i twórczość literacka*, Toruń 1998; *Haupt. Monografia*, Toruń 2012), zbiór szkiców (*Od filologii do antropologii. Szkice*, Toruń 2015), cztery edycje zbiorowe poezji (M. Pawlikowska-Jasnorzewska, *Poezje zebrane*, t. 1–2, Toruń 1993, [wyd. 3: Toruń 1997]; B. Leśmian, *Poezje zebrane*, Toruń 1993, [wyd. 3: Toruń 2000]; H. Poświatowska, *Poezje zebrane*, Toruń 1994; J. Czechowicz, *Poezje zebrane*, Toruń 1997), po jednej — prozy narracyjnej ([wol. 1:] Z. Haupt, *Baskijski diabeł. Opowiadania i reportaże*, Warszawa 2007; [wol. 2:] Z. Haupt, *Z Roksolanii. Szkice, opowiadania, recenzje, warianty*, Toruń 2009) i epistolografii (Z. Haupt, *Listy do redaktorów ‘Wiadomości’*, Toruń 2014) oraz liczne artykuły w czasopiśmie i pracach zbiorowych.

26.09 PONIEDZIAŁEK

16:00 Gorlickie Centrum Kultury
Z BIEGIEM RZEKI — ESTHER KINSKY

autor: Esther Kinsky

moderator: Darek Foks

Bohaterką spotkania będzie niemiecka poetka, prozaiczka i tłumaczka — Esther Kinsky.

„Ta piękna poetycka proza opowiada o wędrówkach autorki nad brytyjską rzeką Lea w poszukiwaniu tajemnic natury, niezauważanych okruczeń zdarzeń. Jej literackie *ja* szuka sensu i znaczenia tego, co ukryte lub niezauważone i nadanie mu własnego życia, tak jak fotografia zachowuje pamięć o kimś lub o czymś. Kinsky operuje arcybogatym językiem, unika dialogów i wkłada całą siłę, precyzję i ciepło swej prozy w opisy *znalezisk*. Rytm jej książki wyznacza tempo opowieści i wspomnień o innych rzekach i innych zakamarkach — nad Wisłą, nad Odrą, nad Renem, w Kanadzie, na Węgrzech”. (Jagoda Engelbrecht o powieści *Am Fluß*)

„Europa Wschodnia była zawsze obecna w naszym domu. Ojciec pochodził z Galicji Wschodniej, matka miała wielką słabość do języka i literatury rosyjskiej. Odkąd pamiętam, chciałam zostać tłumaczką literatury. Kiedyś, jeszcze w szkole, wpadła mi w ręce książka Brunona Schulza *Sklepy cynamonowe*. Przeczytałam ją jednym tchem i odtąd istniał dla mnie tylko taki świat”. (Esther Kinsky)

ESTHER KINSKY | Pisarka, poetka, tłumaczka, m.in. Zygmunta Haupta, na język niemiecki. Od lat 90. należy do ścisłego grona najlepszych tłumaczy literatury polskiej. Urodzona w pobliżu Bonn, mieszka dziś w węgierskiej Battonyi i w Berlinie. W swoim dorobku translatorskim ma dzieła Mirona Białoszewskiego, Zygmunta Haupta, Ryszarda Krynickiego, Hanny Krall, Olgi Tokarczuk, Anki Grupińskiej, Magdaleny Tulli, Joanny Bator. Uhonorowana w tej dziedzinie m.in. Nagrodą Brücke Berlin 2002 (z Olgą Tokarczuk), Nagrodą Paula Celana (2009), Nagrodą Karla Dedeciusa (2011). Tłumaczy także z języka angielskiego i rosyjskiego; włada siedmioma językami. Jako poetka i powieściopisarka opublikowała w ostatnich latach zbiór wierszy i fotografii *Naturschutzgebiet* (2013) oraz powieści *Banatsko* (2011) i *Am Fluss* (2014) — obie nominowane do nagrody Deutscher Buchpreis.

www.dw.com

www.goethe.de

17:15 Gorlickie Centrum Kultury

DAJMY TERAZ PRZEMÓWIĆ STEFANII — MAGDALENA KICIŃSKA

autor: Magdalena Kicińska

moderator: dr Monika Rogowska-Stangret

Pani Stefa: 2 czerwca 1886 roku do księgi metrykalnej zostaje wpisane „niemowlęcie pći żeńskiej” urodzone w Warszawie 26 maja. „Opóźnienie sporządzenia aktu nastąpiło wskutek niedbalstwa rodziców”. Już ustalenie jej pochodzenia okazało się ogromnym wyzwaniem. W historii jej rodziny więcej jest znaków zapytania niż faktów. Nie wiadomo nawet, od kiedy rodzina zaczęła używać nazwiska Wilczyńscy. Jej warszawskie adresy: Świętojerska 16, Franciszkańska 2, Krochmalna 92 — niby istnieją, ale ulice biegną inaczej, a domy już dawno zniknęły. Wychowankowie zapamiętali, że była bezszelestna, pojawiała się nieoczekiwanie i tak samo zniknęła. I być może z tego samego powodu o niej zapomniano — zniknęła w cieniu Janusza Korczaka. Emmanuel Ringelblum zapisał: „Współpracowali ze sobą przez całe życie. Nawet śmierć ich nie rozłączyła. Poszli razem na śmierć. Wszystko, co związane jest z osobą Korczaka — internat, propagowanie miłości do dzieci — wszystko jest wspólnym dorobkiem obojga”. W książce Magdaleny Kicińskiej Stefania Wilczyńska wraca na swoje miejsce.

„Reporterka chce wydobyć Wilczyńską z wielkiego cienia najbardziej znanego polskiego pedagoga i przywrócić jej należne miejsce wśród działaczek społecznych. *Henryk Goldszmit odebrał już zasłużone honory, dajmy teraz przemówić Stefanii* — powie Kicińska”. (Martyna Słowik)

„Aż trudno uwierzyć, że przez tyle lat rolę Stefanii Wilczyńskiej sprowadzano do funkcji pomocnicy Janusza Korczaka. Jakie to niesprawiedliwe wobec kobiety, bez której warszawski Dom Sierot przy Krochmalnej na pewno nie mógłby istnieć. I jak dobrze, że Magdalena Kicińska wyciąga panią Stefę z cienia, przywraca jej godność i równorzędne miejsce obok pana Doktora”. (Magdalena Grzebałkowska)

„Nie znam nikogo innego, kto z podobną uwagą i wrażliwością potrafiłby utkać tę opowieść. Spojrzeć na wszystko z dystansem, innym razem rozmienić na drobne. Ale tylko po to, żeby zobaczyć jeszcze dokładniej. *Dziękuję, że o niej piszesz* — powiedział Magdalenie Kicińskiej Gerszon Mandelblat, były wychowanek Domu Sierot w Warszawie. I my powinniśmy być wdzięczni”. (Angelika Kuźniak)

„Magdalenie Kicińskiej zawdzięczamy prawdziwy i nieprzesłodzony portret Stefanii Wilczyńskiej. Autorka nie tylko wydobywa ją z Korczakowskiego cienia, ale kreśli portret osoby z krwi i kości”. (Barbara Lekarczyk-Cisek)

MAGDALENA KICIŃSKA | Reporterka. Absolwentka Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW, Warszawskiej Szkoły Filmowej i Polskiej Szkoły Reportażu. Publikowała m.in. w „Dużym Formacie”, „Tygodniku Powszechnym”, „Polityce”, „Przekroju”, „Wysokich Obcasach” oraz kwartalniku „Dialog-Pheniben”. Jej reportaże znalazły się także w książkach: *Walka jest kobietą* (2014), *Mur. 12 kawałków o Berlinie* (2015), *Obrażenia. Pobicie z Polską* (2016). Nominowana do Nagrody Newsweeka im. Teresy Torańskiej, finalistka Konkursu Stypendialnego im. Ryszarda Kapuścińskiego, stypendystka MKiDN. W 2016 roku za książkę *Pani Stefa* otrzymała Nagrodę Miasta Stołecznego Warszawy i Poznańską Nagrodę Literacką w kategorii Stypendium im. Stanisława Barańczaka oraz została nominowana do Ogólnopolskiej Nagrody Literackiej dla Autorki Gryfia.

www.czarne.com.pl

18:30 Gorlickie Centrum Kultury
ZYGMUNT HAUPT. RECEPCJA

dyskusja: *Esther Kinsky, Katharina Raabe*
moderator: *dr hab. Andrzej Niewiadomski*

Spotkanie, którego tematem będzie recepcja twórczości Zygmunta Haupta w Niemczech oraz kwestie związane z tłumaczeniem jego twórczości na język niemiecki. W spotkaniu wezmą udział: Esther Kinsky (pisarka, poetka, tłumaczka) oraz Katharina Raabe (wydawczyni i redaktorka).

ESTHER KINSKY | Pisarka, poetka, tłumaczka, m.in. Zygmunta Haupta, na język niemiecki. Od lat 90. należy do ścisłego grona najlepszych tłumaczy literatury polskiej. Urodzona w pobliżu Bonn, mieszka dziś w węgierskiej Battonyi i w Berlinie. W swoim dorobku translatorskim ma dzieła Mirona Białoszewskiego, Zygmunta Haupta, Ryszarda Krynickiego, Hanny Krall, Olgi Tokarczuk, Anki Grupińskiej, Magdaleny Tulli, Joanny Bator. Uhonorowana w tej dziedzinie m.in. Nagrodą Brücke Berlin 2002 (z Olgą Tokarczuk), Nagrodą Paula Celana (2009), Nagrodą Karla Dedeciusa (2011). Tłumaczy także z języka angielskiego i rosyjskiego; włada siedmioma językami. Jako poetka i powieściopisarka opublikowała w ostatnich latach zbiór wierszy i fotografii *Naturschutzgebiet* (2013) oraz powieści *Banatsko* (2011) i *Am Fluss* (2014) — obie nominowane do nagrody Deutscher Buchpreis.

KATHARINA RAABE | Niemiecka wydawczyni i redaktorka, także prozy polskiej. Posiada tytuł magistra w dziedzinie filozofii i muzykologii (Freie Universität i Technische Universität w Berlinie). Od lat 80. związana z różnymi wydawnictwami, m.in. Arche, Rowohlt, Suhrkamp. Wydawczyni dzieł autorów, takich jak: Jurij Andruchowycz, Andrzej Stasiuk, Jáchym Topol, Tomas Venclova, Joanna Bator, Wojciech Kuczok, Serhij Żadan. Laureatka Nagrody im. Ingeborg Bachmann 2013. Współredaktorka (razem z Moniką Sznajderman) zbioru *Znikająca Europa* (Wydawnictwo Czarne 2006).

www.goethe.de

20:00 Gorlickie Centrum Kultury
TUTAJ — ANDRZEJ STASIUK, PIOTR BUKOWSKI

Obrazy zanurzone w dźwięku, słowo wtopione w krajobraz Beskidu Niskiego. Eksperyment filmowy, w którym, dzięki maszynie losowo dobierającej elementy, widz jest pierwszym i zarazem ostatnim odbiorcą niepowtarzalnego, kalejdoskopowego przekazu. *Tutaj* to film operatora Kamila Gubały, muzyków Piotra Bukowskiego i Jakuba Ziołka z gościnnym udziałem Andrzeja Stasiuka. Film ma formę nieskończoną, ciągle są dodawane kolejne fragmenty tekstu, obrazu i dźwięku.

Pokazowi filmu będą towarzyszyć: Andrzej Stasiuk (czytający prozę Zygmunta Haupta) oraz Piotr Bukowski (improvizujący na gitarze).

PIOTR BUKOWSKI | Muzyk, kompozytor, ale przede wszystkim jeden z najciekawszych gitarzystów polskiej sceny muzycznej. Związany z bydgosko-toruńskim kolektywem Milieu L'Acéphale oraz z warszawskim Lado ABC. Założyciel postrockowych Stworów. Obecnie prowadzi Hokei i Xenony, a wraz z Kamilem Gubałą, Kubą Ziołkiem i Andrzejem Stasiukiem realizuje formę filmową *Tutaj*. Współtworzy zespół Duży Jack.

ANDRZEJ STASIUK | Prozaik, eseista, współtwórca Wydawnictwa Czarne, Dyrektor Artystyczny Festiwalu im. Zygmunta Haupta. Publikuje w „Tygodniku Powszechnym”. Od końca lat 80. ubiegłego wieku mieszka w Beskidzie Niskim. Autor książek: *Mury Hebronu*, *Dukla*, *Opowieści galicyjskie*, *Dziewięć*, *Jadąc do Babadag*, *Taksim*, *Dziennik pisany później*, *Grochów*, *Nie ma ekspresów przy żółtych drogach*, *Wschód*, *Kucając* i innych. Laureat wielu nagród, m.in.: Nagrody Fundacji Kultury, Nagrody Fundacji im. Kościelskich, Nagrody im. Beaty Pawlak, Nagrody Literackiej Nike, Międzynarodowej Nagrody Literackiej Vilenica, Nagrody Literackiej Gdynia, Dorocznej Nagrody MKiDN w dziedzinie literatury, Austriackiej Nagrody Państwowej w dziedzinie literatury europejskiej (2016). Jego książki były tłumaczone na niemal wszystkie języki europejskie (łącznie blisko 130 tłumaczeń).

www.tutajfilm.pl

www.hokei.bandcamp.com

www.xenony.bandcamp.com

www.duzyjack.bandcamp.com

www.stwory.bandcamp.com

www.milieulacphale.bandcamp.com

www.ladoabc.com

LOKALIZACJE

Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Gabryela — ul. Jagiełły 1

Gorlickie Centrum Kultury — ul. Michalusa 4

Urząd Miasta — Rynek 2

Dark Pub — ul. Wąska 1